

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
Р І Ш Е Н Н Я
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ
ВОЛИНСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

30 листопада 2017 року № 24

Справа № 18-17

м. Луцьк

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Адміністративна колегія Волинського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – адміністративна колегія територіального відділення), розглянувши матеріали справи № 18-17 про порушення товариством з обмеженою відповідальністю «Радивилівмолоко» (35541, с. Крупець, Радивилівський р-н, Рівненської обл., код ЄДРПОУ) (надалі – ТзОВ «Радивилівмолоко», Товариство, Відповідач) законодавства про захист економічної конкуренції, подання з попередніми висновками за результатами розгляду справи № 18-17/20 від 31.10.2017 року

ВСТАНОВИЛА:

Розпорядженням адміністративної колегії територіального відділення від 22.06.2017 року № 20-рк у зв'язку з наявністю в діях товариства з обмеженою відповідальністю «Радивилівмолоко» ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку, було розпочато розгляд справи № 18-17.

Територіальне відділення в результаті збирання та аналізу доказів, з'ясування дійсних обставин справи встановило наступне.

1. З метою виконання покладених на органи Антимонопольного комітету України завдань, Волинським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі - територіальне відділення) здійснюється постійний контроль за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, що діють на регіональних ринках заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від особистих -підсобних господарств населення і сільськогосподарських підприємств та проводиться дослідження і аналіз цінової ситуації, яка склалася на зазначеному ринку в межах Волинської області.

На адресу територіального відділення надійшли звернення Володимир-Волинської районної державної адміністрації (лист від 31.05.2017 року № 1097/25/2-17), народного депутата України І.В.Гузя (лист від 12.06.2017 року № 01-530/06/17) та народного депутата України І.М.Констанкевич (доручення в.о.Голови Антимонопольного комітету України від 20.06.2017 року № 1.1/518) щодо цінової ситуації на ринку заготівлі молока для промислової переробки від населення, так як за період з лютого 2017 року до травня 2017 року молокопереробні підприємства поетапно знизили ціну на молочну сировину з 6,0 грн/кг до 4,0 грн/кг.

За наявною у територіальному відділенні інформацією, найбільшими суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на ринку заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від населення та сільськогосподарських підприємств на території Волинської області є: ТзДВ «Рожищенський сирзавод», ТОВ «Радивилівмолоко», ПАТ «Дубномолоко», ТзОВ «Шацький молокозавод», ТзОВ «Молочна компанія «Галичина», ТзОВ «Укрмолпродукт» та ПП «Чортківмолоко».

Територіальним відділенням, відповідно до Методики визначення монополюючого (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням

Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі-Методика) здійснено дослідження ринку заготівлі молока для промислової переробки від населення за результатами діяльності протягом січня – серпня 2017 року та встановлено, що в межах окремих населених пунктів Володимир-Волинського, Горохівського, Іваничівського, Локачинського, Старовижівського та Турійського районів Волинської області ТзОВ «Радивилівмолоко» займало монопольне (домінуюче) становище з частками 100 %, та частками, що перевищували 35 %.

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

Молоко коров'яче незбиране відноситься до стандартизованого товару, так як має єдину систему показників, що характеризує цей товар, а саме: по визначенню жирності - ГОСТ 5867; кислотності – ГОСТ 3624; білку – ГОСТ 25179; густини – ГОСТ 3625; чистоти – ГОСТ 8218; температури – ГОСТ 26754 і т.д.

Територіальним відділенням досліджувалися ринки молока коров'ячого незбираного для промислової переробки, що закуповується у населення, як самостійні ринки реалізації молока, виходячи з наступних факторів:

- до переліку покупців молока коров'ячого незбираного для промислової переробки відносяться молокопереробні підприємства;

- функціональне призначення молока коров'ячого незбираного, що закуповується у населення молокопереробними підприємствами, є промислова переробка;

- в процесі заготівлі молока для промислової переробки молокопереробні підприємства враховують фізичні характеристики молока, а саме застосовують ДСТУ 3662-97 «Молоко коров'яче незбиране. Вимоги при закупівлі», затверджений наказом Міністерства аграрної політики України від 05.08.2003 № 262 (надалі – ДСТУ), Рекомендації щодо виробництва і реалізації молока від корів, які утримуються у господарствах населення, відповідно до вимог ДСТУ, згідно з якими молоко за показниками якості розподіляється на гатунки (вищий, перший, другий), для кожного з яких встановлені окремі величини показників якості;

- умови реалізації молока коров'ячого незбираного для промислової переробки – щоденне здавання населенням молока у молоковози (відносно великими партіями – все молоко отримане за одне доїння), при цьому, продавець не пов'язаний з транспортними витратами;

- при розрахунку ціни закупленого у населення молока коров'ячого незбираного для промислової переробки, молокопереробні підприємства враховують фізичні характеристики, а саме застосовують вимоги ДСТУ. При відхиленні показників якості молока передбачаються знижки та надбавки. На молоко вищого гатунку – надбавка у розмірі 15%, на молоко другого гатунку – знижка у розмірі 10% до закупівельної ціни на молоко першого гатунку з урахуванням фактичної масової частки жиру та білка.

При цьому, при розрахунках з сільськогосподарськими підприємствами молокопереробні підприємства застосовують як базис для розрахунків ціну молока першого гатунку базисного вмісту жиру та білку, а при розрахунках за молоко з населенням молокопереробні підприємства застосовують як базис для розрахунків ціну молока другого гатунку. Тобто, молокопереробні підприємства відрізняють товари, вироблені в домогосподарствах населення, від товарів, вироблених сільськогосподарськими підприємствами, за якісними показниками, умовами та цінами їх придбання.

Підтвердженням застосування як базис для розрахунків ціни молока першого гатунку заготовленого від сільгоспвиробників є наявність протоколів погодження цін, які є обов'язковим додатком до договорів поставки, в яких зазначено гатунок та заготівельну ціну молочної сировини. Крім того розмір закупівельної ціни молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від сільгоспвиробників є більшим за заготівельну ціну від населення на 30 – 60 %, що також вказує на різницю між молоком заготовленим від сільгоспвиробників та молоком заготовленим від населення.

Застосування як базис для розрахунків ціни молока коров'ячого другого гатунку (3,4% жирності) заготовленого від населення підтверджують прийомно-розрахункові відомості про

видачу грошей за закуплене молоко від фізичних осіб та протоколи до цивільно-правових договорів на закупівлю молока від населення.

Виходячи з зазначеного, стандартизована товарна група «молоко коров'яче незбиране для промислової переробки» складається з двох диференційованих товарів – «молоко коров'яче незбиране для промислової переробки, що закуповується у населення» та «молоко коров'яче незбиране для промислової переробки, що закуповується у сільськогосподарських підприємств». Таким чином, **товарними межами ринків та предметом дослідження** є молоко коров'яче незбиране для промислової переробки, що закуповується у населення.

Відповідно до Методики територіальними (географічними) межами ринку певного товару (товарної групи) є територія зі сферою відносин купівлі товару (групи товарів), у межах яких за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

Територіальними межами ринків молока коров'ячого незбираного для промислової переробки, що закуповується у населення, визначається територія з урахуванням того, що пропозиція товару на ринку молока коров'ячого незбираного для промислової переробки, що закуповується у населення, на відміну від попиту, не має здатності до переміщення за межі адміністративного населеного пункту заготівлі молока коров'ячого незбираного певного району, що обумовлено:

- адміністративним бар'єром - є наявність довідки, виданої державною службою ветеринарної медицини на реалізацію молока в певному населеному пункті.

Пунктом 3.9 Ветеринарних та санітарних вимог до пунктів заготівлі молока від тварин, які утримуються в особистих селянських господарствах, затверджених наказом Міністерства аграрної політики України та Державного департаменту ветеринарної медицини від 18.03.2002 року №18 визначено, що «переробне підприємство приймає молоко від пунктів, згідно з вимогами діючих нормативно – правових актів та за наявності ветеринарної довідки, виданої державною службою ветеринарної медицини, що обслуговує даний **населений пункт**. У довідці, виданій у встановленому порядку, має бути зазначено, що даний населений пункт сприятливий щодо заразних хвороб і тварини досліджені на мастит з негативним результатом. Термін дії ветеринарної довідки не більше 1 місяця. Такі довідки подаються переробному (закупівельному) підприємству не пізніше третього числа».

Так, здавачі молока – населення змушені реалізувати молоко коров'яче незбиране лише для заготівельників, які здійснюють заготівлю молока коров'ячого в межах їх населеного пункту, оскільки перевезення даного товару за межі населеного пункту є не вигідним, так як це несе значні додаткові витрати, що не компенсується різницею в ціні на молоко коров'яче незбиране.

Крім того, молокопереробне підприємство, яке здійснює закупівлю молочної сировини в інших (сусідніх) населених пунктах не зможе прийняти молочну сировину за ціною, що встановлена діючою на даний час на підприємстві, оскільки визначення показників якості молока (чистота, кислотність, густина, жирність, білок...) довідка про благополуччя не передбачає, відповідно дане молоко може бути прийняте молокопереробним підприємством як безгатурне, що значно зменшує його вартість.

- економічними обмеженнями для виробників молока (населення), пов'язаними з необхідністю мати спеціальний автотранспорт для транспортування молока та спеціальне технологічне обладнання та устаткування, що потребує значних капітальних вкладень;

- мешканці населених пунктів позбавлені права вибору, оскільки витрати, пов'язані із доставкою (транспортуванням) молока до іншого молокоприймального підприємства, яке закуповує його за вищими цінами, перевищують очікувану вигоду. Також економічно недоцільним для мешканців населених пунктів є намагання самостійно здійснити реалізацію молока на ринках обласного чи районного центрів;

- збільшенням собівартості продукції за рахунок порівняно високого рівня витрат на транспортування, що пов'язаний з масштабом виробництва молока коров'ячого незбираного для промислової переробки в особистих підсобних господарствах населення.

В ході проведення дослідження ринку закупівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від господарств населення в межах Волинської області територіальним відділенням було направлено вимоги від 27.09.2017 року № 26/1.34-1238 до головних управлінь

держпродспоживслужб окремих районів у Волинській області, в результаті аналізу яких було встановлено, що реалізація молока коров'ячого незбираного може здійснюватись у вільний продаж (в тому числі за межі населеного пункту) лише за таких умов:

наявності ветеринарного документа (довідка про благополуччя),
 наявності товаро-транспортної накладної,
 наявності висновку лабораторії ветсанекспертизи із зазначенням показників якості молока (чистота, кислотність, густина, тощо...).

Крім того, в результаті аналізу щомісячних моніторингів господарської діяльності молокопереробних підприємств, що здійснюють свою діяльність в межах Волинської області, територіальним відділенням було встановлено, що заготівельні ціни на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від населення в населених пунктах, де здійснюють заготівлю молочної сировини два і більше суб'єкти господарювання, наближено однаковому рівні.

Для населення, що здійснює реалізацію молока коров'ячого незбираного для промислової переробки, здійснювати перевезення даного товару за межі населеного пункту може бути економічно доцільним або недоцільним, оскільки пов'язано з додатковими, значними матеріальними витратами, витратами часу та ризиком втрати якості даного товару (при недотриманні температурного режиму – молоко скисає).

Таким чином, усе заготовлене молоко є рівнозначним по якості товаром – негатунком із встановленням ціни за одиницю базисної жирності. При цьому, продавець не може відмовитись від здачі молока Товариству та вибрати з поміж інших молокопереробних підприємств того, котре запропонує вищу ціну. Це обумовлено економічними та організаційними обмеженнями - необхідність транспортування з дотриманням спеціальних температурних режимів, рівень транспортних витрат, неможливість постійної щоденної реалізації молока на продовольчих ринках обласного чи районного центрів.

Крім того, територіальним відділенням в ході розгляду справи № 17-16 (рішення від 22.12.2016 року № 32) було отримано інформацію від сільських рад у 2016 році щодо доцільності реалізації населенням молока коров'ячого незбираного за межі населеного пункту та отримано інформацію, а саме:

Береська сільська рада Рожищенського району (лист від 25.11.2016 року № 252) повідомила, що мешканцям населеного пункту Береськ не вигідно реалізовувати молоко коров'яче на ринках, так як відстань до найближчого райцентру становить 35 км, а до обласного центру 55 км;

Четвертнянська сільська рада Маневицького району (лист від 23.11.2016 року № 255/01-20/2-16) зазначила, що основна частина населення здають молоко коров'яче на молокопереробні заводи та окремі жителі реалізують молочну сировину на ринках обласного центру, але лише напередодні різдвяних та пасхальних свят.

Враховуючи наведене, територіальними межами ринків є адміністративні межі населених пунктів (сіл) районів Волинської області.

Населені пункти, в яких ТзОВ «Радивилівмолоко» займало монопольне (домінуюче) становище з часткою 100 %	Населені пункти, в яких ТзОВ «Радивилівмолоко» займало монопольне (домінуюче) становище з часткою 35 % і більше
Володимир-Волинський р-н	
Білин, Зоря, Ворчин, Ліски	
Горохівський р-н	
Волиця-Лобачівська, Галичани, Гектари Горохів, Губин, Зелене, Кумовище, Кутрів, Лобачівка, Мерва, Новостав, Старики	Буркачі, Борочиче, Диковини, Мислині, Новосілки, Пірванче, Смолява
Іваничівський р-н	
Біличі, Бужковичі, Грибовиця, Заставне, Іваничі, Іванівка, Лугове, Литовеж, Менчичі, Орищі	Волиця, Жашковичі, Переславичі, Риковичі, Кучків, Луковичі, Мишів, Милятин

<i>Локачинський р-н</i>	
Кремеш	Колпитів, Привітне
<i>Старовижівський р-н</i>	
Парибуби	
<i>Турійський р-н</i>	
Замости	Гайки

Часові межі ринків визначаються, як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

Відповідно до пункту 7.3 Методики проміжок часу менший, ніж один рік, може визначатися часовими межами ринку за умови якщо протягом цього часу, у відповідь на значиме підвищення/зниження цін на ринку, продавці (постачальники, виробники) мають можливість вжити відповідних заходів і стабілізувати пропозицію/попит, а значна кількість споживачів, що скоротили/збільшили споживання/реалізацію внаслідок цього підвищення/зниження, можуть без значних труднощів відновити обсяг споживання/реалізації.

Як значиме використовується підвищення/зниження цін, що дорівнює або перевищує 5%.

У даному дослідженні ринку заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від населення в межах Володимир-Волинського, Горохівського, Іваничівського, Локачинського, Старовижівського та Турійського районів Волинської області часовими межами визначено проміжок часу, необхідний для здійснення аналізу поведінки Відповідача у справі № 18-17, протягом якого відбулось зниження закупівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки, що закуповується у населення, а також встановлення впливу зазначених дій на конкуренцію.

Таким чином, **часовими межами** досліджуваних ринків заготівлі молока коров'ячого незбираного від населення в межах окремих населених пунктів районів Волинської області визначено січень - серпень 2017 року.

Отже, ТОВ «Радивилівмолоко» може в значній мірі впливати на формування рівня закупівельних цін на молоко коров'яче незбиране від населення в межах вищезазначених населених пунктів.

Територіальним відділенням здійснюється щомісячний моніторинг господарської діяльності суб'єктів господарювання, зокрема, моніторинг щодо: рівня закупівельних цін на молоко коров'яче незбиране від особистих підсобних господарств населення (надалі – населення) та від сільськогосподарських підприємств (надалі – господарства) з урахуванням обсягів заготівлі молока в грошовому та натуральному виразі в розрізі районів Волинської області.

За результатами аналізу інформації щодо закупівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від населення в період «великого молока» у 2015 - 2016 роках територіальним відділенням було встановлено наступне.

Протягом квітня-травня 2015 року молокопереробними підприємствами, які здійснювали свою господарську діяльність в межах Волинської області було знижено рівень закупівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки закуплене від населення. Середній рівень мінімальних заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране у січні – липні 2015 року становив 2,53 -2,58 грн/кг (окрім березня 2015 року – середня ціна становила 2,72 грн/кг). Тобто, зниження рівня мінімальних заготівельних цін на молоко коров'яче від населення у квітні – липні 2015 року відповідно до березня 2015 року становило 7,0 % (див.додаток 1).

Значного зниження заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від сільськогосподарських товариств у період «великого молока» у 2015 році молокопереробні підприємства не здійснювали.

У 2016 році найбільшими молокопереробними підприємствами, які здійснювали господарську діяльність в межах Волинської області в період «великого молока» також було знижено рівень мінімальних заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від населення. Середній рівень мінімальних заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране у січні - квітні 2016 року становив 3,20 грн/кг, у травні – липні 2016 року – 2,81

грн/кг. Тобто, зниження рівня мінімальних заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране від населення у 2016 році в період «великого молока» становило 12,2 % (див. додаток 1).

Також, у травні 2016 року окремими молокопереробними підприємствами було знижено до 6,7 % (з 4,50 грн/кг до 4,20 грн/кг) мінімальні заготівельні ціни на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від сільськогосподарських товариств.

Враховуючи аналіз ринку заготівлі молока коров'ячого незбираного в період «великого молока» за попередні роки, зниження молокопереробними підприємствами заготівельних цін на молочну сировину у 2017 році було передбачуваним, однак значне зниження з відсутністю об'єктивних на те причин, призводить до ущемлення інтересів споживачів даної послуги – населення та господарств і вказує на ознаки зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від населення та господарств в територіальних межах окремих населених пунктів районів Волинської області.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» товариства з обмеженою відповідальністю «Радивилівмолоко» (35541, с. Крупець, Радивилівський р-н, Рівненської обл., код ЄДРПОУ), за результатами діяльності протягом січня - серпня 2017 року займало монополієне (домінуюче) становище з часткою 100 % та частками, що перевищують 35 % в територіальних межах населених пунктів:

Білин, Зоря, Ворчин, Ліски - Володимир-Волинського району,
 Волиця-Лобачівська, Галичани, Гектари, Горохів, Губин, Зелене, Кумовище, Кутрів, Лобачівка, Мерва, Новостав та Старики - Горохівського району,
 Біличі, Бужковичі, Грибовиця, Заставне, Іваничі, Іванівка, Лугове, Литовеж, Менчичі, Орищі - Іваничівського району,
 Кремеш - Локачинського району,
 Парибути - Старовижівського району
 Замости - Турійського району
 з частками 100 %;
 в населених пунктах:
 Буркачі, Борочиче, Диковини, Мислині, Новосілки, Пірванче, Смолява - Горохівського району,
 Волиця, Жашковичі, Переславичі, Риковичі, Кучків, Луковичі, Мишів, Милятин - Іваничівського району,
 Колпитів, Привітне - Локачинського району,
 Гайки - Турійського району
 з частками, що перевищують 35 %.

Крім того, територіальним відділенням було проаналізовано динаміку зміни обсягів заготівлі молочної сировини в період «великого молока» в межах Волинської області протягом 2015 – 2016 років та було встановлено наступне.

В межах Волинської області обсяги заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від населення ТзОВ «Радивилівмолоко» у травні – червні 2015 року, відповідно до січня 2015 року, зросли у 2,7 рази, у 2016 році зазначеного періоду - до 6,6 разів.

Обсяги заготівлі молочної сировини від сільгоспвиробників в цей період в межах Волинської області зросли: у 2015 році до 59,2 %, у 2016 році до 50,2 %.

З метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції 07 березня 2017 року адміністративною колегією територіального відділення було надано рекомендації №№ 31-37 ТзДВ «Рожищенський сирзавод», ТзОВ «Шацький молокозавод», ТзОВ «Радивилівмолоко», ПАТ «Дубномолоко», ПП «Чортківмолоко», ТзОВ «Укрмолпродукт» та ТзОВ «Молочна компанія ГАЛИЧИНА» утриматися від дій, що можуть призвести до економічно необґрунтованого зниження рівня мінімальних закупівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від населення і від сільгоспвиробників та вжити заходів на унеможливлення вчинення порушень:

- передбачених пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем шляхом встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо

було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку;

- передбачених частиною третьою статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження, конкуренції на ринку у разі, якщо аналіз ситуації на цьому ринку не спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій та вжити заходів до приведення закупівельних цін на молоко коров'яче незбиране та оптово – відпускних цін на готову молочну продукцію до економічно обґрунтованого рівня.

Також, дані рекомендації зобов'язували вищезазначені суб'єкти господарювання, у разі зміни заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки здійснювати розрахунок для пропорційної зміни оптово – відпускних цін на готову молочну продукцію.

Реагуючи на рекомендації територіального відділення від 07 березня 2017 року № 33 ТзОВ «Радивилівмолоко» листом від 18.05.2017 року № 167 повідомило, що дані рекомендації були розглянуті на розширеній нараді інженерів по заготівлі сировини та керівників виробничих підрозділів, в результаті якої було прийнято рішення утримуватись від дій, що можуть призвести до необґрунтованого зниження рівня мінімальних закупівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від населення і від сільгоспвиробників та вживати заходів до приведення закупівельних цін на молоко та оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію до економічно обґрунтованого рівня.

Однак, при аналізі моніторингу рівня закупівельних цін на молоко коров'яче незбиране протягом січня - травня 2017 року територіальним відділенням було встановлено значне, поетапне зниження ТзОВ «Радивилівмолоко» рівня мінімальних заготівельних цін на молоко для промислової переробки заготовленого від населення (див.таб.1).

Рівень заготівельних цін ТзОВ «Радивилівмолоко» на молоко коров'яче незбиране від населення та від сільгоспвиробників протягом січня – липня 2017 року (грн/кг)

Таблиця 1

Заготівля молока для промислової переробки	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	% зниження ціни
від населення								28,5-33,3 (30,76- середній)
від сільгоспвиробників								8,3 (8,27- середній)

Як видно з вищенаведеної таблиці, починаючи з лютого 2017 року ТзОВ «Радивилівмолоко», здійснюючи свою господарську діяльність в межах Волинської області знижувало рівень заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране від населення до 33,3 % та від сільгоспвиробників до 8,3 % (див. додаток 1.1).

Дану динаміку заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране від населення в територіальних межах районів Волинської області було підтверджено районними державними адміністраціями, а саме: Володимир-Волинською (лист від 14.09.2017 року № 1899/25/2-17) та Іваничівською (лист від 13.09.2017 року № 1165/21/2-17).

Слід зазначити, що територіальне відділення здійснює постійний контроль за станом конкуренції в торгових мережах та на ринках основних продовольчих товарів в межах Волинської області зокрема, молочних продуктів, які входять до так званого «мінімального споживчого кошику».

Так, за результатами аналізу інформації за березень – червень 2017 року від найбільших супермаркетів Волинської області територіальним відділенням було встановлено незначне коливання рівня роздрібних цін на готову молочну продукцію.

Відповідно до щомісячного моніторингу рівня оптово – відпускних цін на готову молочну продукцію (інформація на вимогу надається щомісячно до 25 числа) територіальним відділенням не було зафіксовано значного зниження ТзОВ «Радивилівмолоко» оптово – відпускних цін (див.таб.3).

Динаміка зміни оптово – відпускних цін на готову молочну продукцію ТзОВ «Радивилівмолоко» протягом січня – травня 2017 року.

Таблиця 2

Найменування товару	січень	лютий	березень	квітень	з 09 травня	% зниження ціни березень-травень
Молоко 1,6 %, 0,91 кг						
Молоко 2,5 %, 0,91 кг						
Молоко 3,2 %, 1 л.						
Сметана 15 %, 400 грам						
Сметана 20 %, 400 грам						
Масло 72,5 %, 200 грам						
Сир тв. Голландський 45%						

Згідно з наданими Товариством прайс-листів готової молочної продукції та за результатом аналізів щомісячних моніторингів господарської діяльності за січень – травень 2017 року встановлено, що ТзОВ «Радивилівмолоко» є одним з найбільших виробників цільномолочної продукції з коротким терміном виробництва, зберігання та реалізації, яка є більш рентабельною, а саме: молоко, кефір, йогурт, ряжанка, сметана, сир молочний.

Зазначений аналіз дає підстави стверджувати, що ТзОВ «Радивилівмолоко» при значному зниженні заготівельних цін на молочну сировину від населення відповідного зниження оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію не провело. З 09 травня 2017 року зниження цін відбулось лише до 4,8 % цільномолочної продукції та до 15,8 % на продукцію з терміном придатності до 12 місяців (масло, сир твердий).

Таким чином, ТзОВ «Радивилівмолоко» здійснивши зниження заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране до 33,3 %, розрахунку на відповідне, економічно обгрунтоване зниження оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію, як видно з наведених даних таблиці 2, не провело.

2. У ході розгляду справи № 18-17 ТзОВ «Радивилівмолоко» було надано територіальному відділенню матеріали та письмові пояснення, в результаті аналізу яких територіальним відділенням було встановлено наступне.

2.1 Реагуючи на розпорядження про початок розгляду справи, листом від 17.07.2017 року № 768 ТзОВ «Радивилівмолоко» зазначено, що населення яке здійснює реалізацію молочної сировини Товариству, реалізує виключно лишки молока коров'ячого незбираного.

Територіальним відділенням було направлено вимоги про надання інформації до Іваничівської та Володимир-Волинської районної державної адміністрації у Волинській області з проханням надати кількість домогосподарств в окремих населених пунктах (окремі населені пункти, в яких ТзОВ «Радивилівмолоко» займає монополіне (домінуюче) становище з часткою 100 %), які утримують поголів'я корів у кількості 3 і більше одиниць.

Листом від 13.09.2017 року № 1165/21/2-17 Іваничівська районна державна адміністрація повідомила, що в населених пунктах кількість господарств, що утримують поголів'я корів у кількості три і більше одиниць становить:

- Бужковичі – 6 домогосподарств,
- Заставне – 2 домогосподарства,
- Древині – 6 домогосподарств,
- Пререславичі – 5 домогосподарств,
- Мишів – 1 домогосподарство.

Володимир-Волинська районна державна адміністрація листом від 14.09.2017 року № 1899/25/2-17 повідомила, що управління агропромислового розвитку райдержадміністрації веде облік господарств, що утримують 3 і більше корів. Так, у населених пунктах Зоря, Білин та Огнівка, Володимир-Волинського району утримується 8, 7 та 8 одиниць поголів'я відповідно.

Оскільки, самостійно реалізувати молочну сировину населенню економічно недоцільно, так як це пов'язано з додатковими значними матеріальними витратами, витратами часу та ризиком втрати якості даного товару, населення змушене реалізувати даний товар

молокопереробному підприємству, яке здійснює заготівлю в їх населеному пункті, тобто ТзОВ «Радивилівмолоко».

Таким чином, твердження ТзОВ «Радивилівмолоко» про те, що населення збуває Товариству залишки молочної сировини є хибним та спростовується наведенням кількості домогосподарств, які утримують 3 і більше одиниць поголів'я корів з метою реалізації молока для отримання прибутку.

2.2 ТзОВ «Радивилівмолоко» було надано копії наказів «Про встановлення рівня закупівельної ціни на молоко, що закупляється від особистих господарств населення» протягом січня – червня 2017 року (помісячно).

Так, відповідно до наказів ТзОВ «Радивилівмолоко» від 01.01.2017 року № 1-м, від 01.02.2017 року № 2-м, від 01.03.2017 року № 3-м, від 15.03.2017 року № 3/1-м, від 01.04.2017 року № 4-м, від 15.04.2017 року № 5-м, від 01.05.2017 року № 6-м та від 01.06.2017 року № 7-м закупівельні ціни на молоко, що закуплялося від особистих господарств населення в межах Володимир – Волинського, Горохівського, Іваничівського, Локачинського, Старовижівського та Турійського районів Волинської області, були встановлені у розмірі зазначеному у таблиці 3 (див таб.3).

Також, територіальним відділенням було проаналізовано, надані ТзОВ «Радивилівмолоко» «Приємно – розрахункові відомості про видачу грошей за закуплене молоко від фізичних осіб» при базовому вмісту жиру 3,4 % за січень – червень 2017 року з окремих населених пунктах Володимир – Волинського, Іваничівського та Горохівського районів Волинської області з здавачами молочної сировини (у кількості 62 відомостей). В результаті аналізу даних матеріалів Товариства було підтверджено зниження рівня заготівельних цін з січня по травень 2017 року до 4,0 грн/кг.

В таблиці 3 наведено заготівельні ціни встановлені наказами «Про встановлення рівня закупівельної ціни на молоко, що закупляється від особистих господарств населення» та фактичні заготівельні ціни на молочну сировину застосовані ТзОВ «Радивилівмолоко» протягом січня – червня 2017 року (див. таб. 3)

Таблиця 3

Місяці 2017 року	Рівень заготівельних ціни встановлених наказами «Про встановлення рівня закупівельної ціни на молоко, що закупляється від особистих господарств населення»	Фактично застосовані заготівельні ціни на молочну сировину закуплену від населення відповідно до «Приємно – розрахункові відомості про видачу грошей за закуплене молоко від фізичних осіб»
січень		
лютий		
березень		
квітень		
травень		
червень		

Як видно з таблиці 3 аналіз «Приємно – розрахункових відомостей про видачу грошей за закуплене молоко від фізичних осіб» підтверджує фактичне застосування Товариством у травні – червні 2017 року заготівельної ціни у розмірі 4,0 грн/кг. Застосування заготівельної ціни у розмірі 5,0 грн/кг у жодній з «Приємно – розрахункових відомостей про видачу грошей за закуплене молоко від фізичних осіб» за травень – червень 2017 року підтверджено не було. Відповідно при розрахунку з здавачами молочної сировини – населенням у травні – червні 2017 року за здану молочну сировину ТзОВ «Радивилівмолоко» застосовувало виключно мінімальні заготівельні ціни.

2.3 Традиційно, у весняно-літній період значно зростають обсяги надоїв молока коров'ячого незбираного, відповідно обсяги заготівель молокапереробними підприємствами молочної сировини від населення та від сільгоспвиробників також значно зростають, що підтверджено аналізом щомісячних моніторингових господарської діяльності молокопереробних підприємств, що ведеться територіальним відділенням.

Під час розгляду справи територіальним відділенням було проведено аналіз обсягів заготівель ТзОВ «Радивилівмолоко» молока коров'ячого незбираного для промислової

переробки від населення та від сільгоспвиробників в період «великого молока» за 2015 – 2017 роки.

Обсяги заготівлі ТзОВ «Радивилівмолоко» молочної сировини від населення в період «великого молока» протягом 2015 - 2017 років

Таблиця 4

Заготівля молока коров'ячого незбираного	Роки	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	зростання обсягів заготівлі січень-травень/червень
від населення всього по Товариству, тонн	2015								+ 3,2 рази
	2016								+ 6,9-6,1 рази
	2017								+ 4,1 рази
від населення в межах Волинської області, тонн	2015								+ 2,7 рази
	2016								+ 6,6-5,5 рази
	2017								+ 3,3 рази

* - інформація відсутня

З наведених даних встановлено, що з початком сезону «великого молока» у 2015 та 2016 роках в результаті зростання обсягів надоїв молока коров'ячого незбираного, обсяги заготівель ТзОВ «Радивилівмолоко» молочної сировини для промислової переробки від населення в загальному по Товариству значно зростали, до 3,2 рази та 6,9 разів відповідно.

У 2017 році було збільшено обсяги заготівлі молочної сировини від населення в загальному по Товариству у травні – червні відповідно до січня до 4,1 рази. Обсяги заготівлі ТзОВ «Радивилівмолоко» молока коров'ячого від населення в цей же період в межах Волинської області були збільшені до 3,3 разів.

Для порівняння, в таблиці 5 наведено загальні обсяги заготівлі ТзОВ «Радивилівмолоко» молочної сировини від сільськогосподарських підприємств у 2015-2017 роках протягом періоду «великого молока» та окремо в межах Волинської області.

Обсяги заготівлі ТзОВ «Радивилівмолоко» молочної сировини від сільгоспвиробників в період «великого молока» протягом 2015 - 2017 років

Таблиця 5

Заготівля молока коров'ячого	Роки	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	зростання/зниження обсягів заготівлі січень-червень/липень, %
від сільгоспвиробників всього по товариству, тонн	2015								+28,1%
	2016								+55,5-44,4%
	2017								+14,6-11,8 %
від сільгоспвиробників в межах Волинської області, тонн	2015								+ 59,2%
	2016								+50,2-50,0%
	2017								- 1,4 - 5,5%

* - інформація відсутня

Аналіз динаміки обсягів заготівлі молочної сировини від сільгоспвиробників показує, що у 2015-2016 роках в період «великого молока» ТзОВ «Радивилівмолоко» нарощувало обсяги заготівлі молока коров'ячого від сільгоспвиробників в загальному по Товариству до 28,1 % та

55,5 % відповідно. В межах Волинської області у 2015-2016 роках зростання наведених обсягів заготівлі було до 59,2 % та 50,2 % відповідно.

Однак, з наведених даних вбачається, що значного зростання обсягів заготівлі молочної сировини від сільгоспвиробників ТзОВ «Радивилівмолоко» в період «великого молока» у 2017 році не відбулось: в загальному по Товариству зростання заготівлі становило 14,6 %, а в межах Волинської області дані обсяги заготівлі зменшились до 5,5 % (див. додаток 2 та додаток 2.2).

Наведені дані таблиць 4 та 5 дають підстави стверджувати, що ТзОВ «Радивилівмолоко» значно наростивши обсяги заготівлі молока коров'ячого незбираного від населення у травні – червні, відповідно до січня 2017 року (до 4,1 раз), виготовлення готової молочної продукції здійснюють з дешевшої на 51,3 % молочної сировини, що була заготовлена від населення

(травень-червень: 4,0 грн/кг (заготівельна ціна від населення) / 7,8 грн/кг (заготівельна ціна від сільгоспвиробників) = 51,3 %).

Крім того, територіальним відділенням було проаналізовано договори поставки на молоко коров'яче незбиране, що укладені ТзОВ «Радивилівмолоко» з сільгоспвиробниками (у договорі - Товаровиробник) та було встановлено наступне.

У договорі поставки в розділі зобов'язань господарства зазначено, що Товаровиробник зобов'язується продати Заготівельнику (ТзОВ «Радивилівмолоко») молоко, що відповідає за якістю діючим стандартам і технічним умовам ДСТУ – 3662-97 «Молоко коров'яче незбиране». Вимоги при закупівлі за договірними цінами, обумовленими протоколом погодження цін з переглядом їх в залежності від умов, що склалися, в **кількості** та строки.

Також, у пункті 7 договору «Додаткові умови» зазначено, що «при формуванні розміру закупівельної ціни на молоко враховується щоденна кількість поступлення молока від Товаровиробника» (мовою оригіналу – договір поставки № 11 від 01.01.2014 року СТзОВ «Лище»).

Отже, в договорах поставки молока коров'ячого незбираного укладених з сільгоспвиробниками допускається можливість заготівлі молочної сировини в період «великого молока» в більших кількостях, однак ТзОВ «Радивилівмолоко» за результатами діяльності у 2017 році в межах Волинської області було знижено обсяги заготівлі, на відміну від 2015-2016 років, до 5,5 %.

Таким чином, як видно з наведеної таблиці 4, починаючи з березня 2017 року Товариством значно збільшуються обсяги заготівлі молочної сировини від населення, а відповідно до таблиці 5, зростання обсягів заготівлі молочної сировини від сільськогосподарських підприємств в загальному по Товариству є незначним, однак як показують дані таблиці 2 відповідного, економічно обґрунтованого зниження оптової відпускних цін на готову молочну продукцію ТзОВ «Радивилівмолоко» протягом травня – червня 2017 року не провело.

Також, територіальним відділенням було проаналізовано оплату Товариством за здану молочну сировину від населення та від сільгоспвиробників у грошовому виразі (див. таб. 6 та 7).

Оплата за молоко коров'яче незбиране заготовлене ТзОВ «Радивилівмолоко» від населення та сільгоспвиробників в загальному по Товариству протягом січня – червня 2017 року

Таблиця 6

Місяці 2017 року	Оплата за молочну сировину заготовлену від населення усього по Товариству протягом січня – червня 2017 року			Оплата за молочну сировину заготовлену від сільськогосподарських підприємств усього по Товариству протягом січня – червня 2017 року		
	тонн	грн.	грн./тонн	тонн	грн.	грн./тонн
січень						
лютий						
березень						
квітень						
травень						
червень						

Наведені дані таблиці 7 показують, що обсяги заготівлі по Товариству молочної сировини від населення у травні-червні 2017 року наближені до обсягів заготівлі від сільгоспвиробників в цей же період (різниця у 15,9-21,2 %), однак виплати за даний товар від населення понесені у травні - червні 2017 року були на 42,6 % менші, ніж за молочну сировину заготовлену від сільгоспвиробників (див. додаток 3).

Відсоток зниження середніх заготівельних цін за молочну сировину від населення та від сільгоспвиробників в загальному по Товариству у травні, відповідно до січня 2017 року, становить 32,9 % та 13,48 % відповідно.

Даний аналіз дає підстави стверджувати, що для ТзОВ «Радивилівмолоко» було не вигідним заготовляти дорожчу молочну сировину в період «великого молока» у 2017 році від сільгоспвиробників, оскільки була можливість отримувати значно дешевшу молочну сировину від населення.

Оплата за молоко коров'яче незбиране заготовлене ТзОВ «Радивилівмолоко» від населення та сільгоспвиробників протягом січня – червня 2017 року в межах Волинської області

Таблиця 7

Місяці 2017 року	Оплата за молочну сировину заготовлену від населення в межах Волинської області протягом січня – червня 2017 року			Оплата за молочну сировину заготовлену від сільськогосподарських підприємств в межах Волинської області протягом січня – червня 2017 року		
	тонн	грн	грн/тонн	тонн	грн	грн/тонн
січень						
лютий						
березень						
квітень						
травень						
червень						

З наведених даних таблиці 7 вбачається, що обсяги заготівлі молочної сировини у травні – червні 2017 року від населення в межах Волинської області наближені до обсягів заготівлі молока від сільгоспвиробників, однак оплату за молочну сировину від населення ТзОВ «Радивилівмолоко» проводило на 34,7 % меншу, а ніж за молочну сировину від сільгоспвиробників.

Слід відмітити, що відсоток зниження середніх заготівельних цін за молочну сировину від населення та від сільгоспвиробників в межах Волинської області у травні, відповідно до січня 2017 року, співпадає з відсотком зниження мінімальних та максимальних заготівельних цін наведених в таблиці 1, на 33,23 % та 7,69 % відповідно.

Отже, ТзОВ «Радивилівмолоко» було не вигідним в період «великого молока» у 2017 році, на відміну від 2015-2016 років, нарощувати обсяги заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від сільгоспвиробників, оскільки молочна сировина заготовлена від населення є дешевшою на 51,3 %.

Також, територіальним відділенням було встановлено, що ТзОВ «Радивилівмолоко» було знижено рівень заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране від сільгоспвиробників, в результаті чого окремими з господарств було припинено співробітництво з Товариством.

Наприклад, селянським фермерським господарством «Зоря» листом від 22.11.2017 року № 78 було повідомлено територіальне відділення, що у січні 2017 року здійснювало реалізацію молочної сировини виключно ТзОВ «Радивилівмолоко», однак з лютого 2017 року «припинило співробітництво з ТзОВ «Радивилівмолоко», оскільки інші переробні підприємства запропонували більшу ціну на молоко, при чому всі умови здачі і якість молока залишилась однаковою» (мовою оригіналу).

Таким чином, ТзОВ «Радивилівмолоко» в період «великого молока» у 2017 році, в результаті зміни цінової поведінки, було зменшено кількість заготівель молочної сировини від сільгоспвиробників, оскільки Товариством закупувалась дешевша на 51,3 % молочна сировина від населення, яка значно вигідніша.

Враховуючи поведінку ТзОВ «Радивилівмолоко» в періоді «великого молока» у 2015-2016 роках, коли зниження заготівельних цін на молоко від населення становило 7,0 - 12,2 %, в сезон «великого молока» у 2017 році Товариство, при зниженні заготівельних цін від населення до 33,3 % мало можливість здійснити перерахунок на зниження оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію до 25,0-30,0 %, однак, як видно з таблиці 2 провело перерахунок лише до 15,8 %.

Таким чином, ТзОВ «Радивилівмолоко» в період «великого молока» у 2017 році наростивши обсяги заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від населення (до 3,3 рази в межах Волинської області), здійснило значне зниження заготівельних цін на молочну сировину (до 33,3 %) та не провело відповідного, економічно обгрунтованого перерахунку оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію. Такі дії Товариства могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, а саме сільського населення – знизивши заготівельні ціни на молочну сировину, та населення яке є споживачем готової молочної продукції – не провівши відповідного, економічно обгрунтованого перерахунку розміру оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію.

2.4 ТзОВ «Радивилівмолоко» на вимогу територіального відділення від 26.06.2017 року № 26/1.34-896 було надано калькуляції на виготовлення готової молочної продукції, а саме: молоко пастеризоване ДСТУ 2,5%, сметана 20 %, кефір 2,5 %, сир кисломолочний 9,0%, масло «Селянське» 72,5 %.

В результаті аналізу калькуляцій на зазначені види готової молочної продукції територіальним відділенням було встановлено, що питома вага вартості молочної сировини в собівартості молочної продукції складає в середньому 50 – 80 %, залежно від виду молочної продукції. Так, існує пряма залежність ціни готової молочної продукції від закупівельних цін на молоко для промислової переробки.

Відповідно, зниження вартості закупівлі 1 т молока для промислової переробки повинно призвести до зниження оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію. У разі, якщо зниження цін готової молочної продукції не відбулося, здешевлення молочної сировини призводить до підвищення рівня рентабельності виробництва молочної продукції.

Аналіз калькуляцій ТзОВ «Радивилівмолоко» на виготовлення окремих видів готової молочної продукції в частині вартості сировини було встановлено, що у травні 2017 року зниження вартості сировини, відповідно до січня складає з 11,9 % до 29,0 %.

Однак, в результаті закладення у розрахунки вартості (калькуляції) молочної продукції більших транспортно-заготівельних витрат у червні відповідно до січня 2017 року на:

15,0% - молоко 2,5%,
10,4% - сир кисломолочний 9%,
10,4 % - масло «Селянське»,

витрат на збут на:

32,3 % - сметана 20 %,

та в результаті передбачення більшого відсотку рентабельності:

	січень 2017 року	червень 2017 року
молоко 2,5%	6,5 %	10,9 %
кефір 2,5 %	21,0 %	25,0 %
	березень 2017 року	червень 2017 року
сметана 20 %	1,25 %	5,4 %
сир кисломолочний 9%	3,9 %	4,9 %

оптово-відпускні ціни на готову молочну продукцію зменшились на цільномолочну продукцію лише до 6,0 % та до 15,8 % на молочну продукцію з більш тривалим терміном зберігання (масло та сири тверді).

Дані відсотки зменшення оптово – відпускних цін на готову молочну продукцію у травні 2017 року були підтвердженні прайс-листами Товариства, надані листом від 20.06.2017 року № 345.

Молоко 3,2 %, 1 л.	-4,8	+15,3
Сметана 15 %, 400 грам	-4,1	+19,4
Сметана 20 %, 400 грам	-4,1	+18,8
Масло 72,5 %, вагове	-10,4	+19,0
Масло 72,5 %, 200 грам	-10,1	+22,7
Сир тв. Голландський 45%	-15,8	+13,4

Як видно з наведених даних таблиці 9, у липні - серпні 2017 року, відповідно до травня 2017 року, ТзОВ «Радивилівмолоко» провело перерахунок оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію у сторону збільшення до 13,4 – 22,7 %.

Слід відмітити, що протягом травня – серпня 2017 року Товариством не переглядався розмір мінімальних заготівельних цін на молочну сировину заготовлену від населення та ціни становили 4,0 грн/кг.

Так, ТзОВ «Радивилівмолоко» починаючи з липня 2017 року, не змінюючи заготівельних цін на молочну сировину від населення, здійснило перерахунок в сторону збільшення оптово – відпускних цін на готову молочну продукцію.

Також, в ході розгляду справи територіальним відділенням листом від 14.11.2017 року № 26/1.34-1429 було надано вимогу про надання інформації щодо отримання звітів про фінансові результати окремо за I, II та III квартали 2017 року. В результаті аналізу даної звітності Товариства територіальним відділенням було встановлено, що середньомісячний чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

за I квартал 2017 року становив _____ тис.грн,

за II квартал 2017 року – _____ тис.грн,

за III квартал 2017 року – _____ тис.грн.

Відповідно, аналіз звітів за 9 місяців 2017 року про фінансові результати показує, що чистий дохід ТзОВ «Радивилівмолоко» в період «великого молока» є більшим на 18,7 % - 28,9 % в порівнянні до I кварталу 2017 року, що підтверджує можливість зниження Товариством оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію до 25-30 %.

Таким чином, своїми діями ТзОВ «Радивилівмолоко» могло завдати шкоди здавачам молока коров'ячого незбираного, при розрахунку з якими у квітні - серпні 2017 року у порівнянні до січня - березня 2017 року, необгрунтовано знизило заготівельні ціни на молоко коров'яче незбиране від населення до 33,3 % (з 6,0 грн/кг до 4,0 грн/кг.) та споживачам готової молочної продукції, оскільки збільшили оптово-відпускні ціни на готову молочну продукцію без об'єктивних на те причин.

Так, вищенаведений аналіз обсягів заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від населення, аналіз заготівельних цін на молочну сировину від населення та аналіз оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію ТзОВ «Радивилівмолоко» протягом січня – серпня 2017 року у справі № 18-17 свідчить про відсутність взаємозалежності між зниженням вартості закупівлі молочної сировини від населення та зниженням оптово – відпускних цін на готову молочну продукцію та є економічно необгрунтованим.

Такі дії ТзОВ «Радивилівмолоко» у справі № 18-17 на ринку заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від населення без економічного обгрунтування, призвели до значного зниження у травні - червні 2017 року закупівельних цін на молоко, що є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

ТзОВ «Радивилівмолоко» порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольного (домінуючого) становища в межах окремих населених пунктів Володимир-Волинського, Горохівського, Іваничівського, Локачинського, Старовижівського та Турійського районів Волинської області не визнано.

Одночасно, вищезазначені пояснення не спростовують факт вчинення порушення, оскільки при збільшенні обсягів заготівлі молочної сировини товариство не вживало достатніх заходів щодо мінімізації та оптимізації витрат, а використало можливість отримання більших прибутків, що підтверджують звіти про фінансові результати ТзОВ «Радивилівмолоко» за 9

місяців 2017 року, оскільки завдяки зменшенню витрат на заготівлю молочь сировини від населення не провело відповідного, економічно обгрунтованого зниження оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію.

3. Згідно пункту 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монополюним (домінуючим) становищем на ринку визнається встановленням таких цін придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Пунктом другим статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживання монополюним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкти господарювання зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Водночас, дії ТзОВ «Радивилівмолоко», щодо встановлення та застосування заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від населення на рівні 4,0 грн/кг (зниження до 33,3%) є економічно необгрунтованим та свідчать про ущемлення інтересів споживачів:

сільського населення – здавачів молока коров'ячого, населення яке є споживачем готової молочної продукції – не провівши відповідного перерахунку розміру оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію.

Отже, аналіз ринку спростовує наявність об'єктивних причин для зниження до 33,3 % заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від населення ТзОВ «Радивилівмолоко» або, в результаті значного зниження - не проведенням відповідного, економічно обгрунтованого зниження оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію.

Слід зазначити, що вищезазначена цінова політика ТзОВ «Радивилівмолоко» супроводжується втратою мотивації сільського населення займатися молочним скотарством та призводить до скорочення поголів'я корів в особистих селянських господарствах.

За умов низьких закупівельних цін на молоко коров'яче незбиране спостерігається постійна тенденція до скорочування поголів'я великої рогатої худоби.

Зниження заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від населення у квітні – серпні 2017 року було б виправдане, якби молочна продукція дешевшала б в спеціалізованих магазинах міні-, гіпер-, супермаркетах. Однак, моніторинг цін на готову молочну продукцію свідчить, що ціни на молочні продукти зберігаються на рівні лютого – березня 2017 року, а по деяким позиціям встановлено їх підвищення.

Таким чином, враховуючи вищезазначене, дії ТзОВ «Радивилівмолоко», в результаті зниження мінімальних закупівельних-цін на молоко коров'яче незбиране від населення до 4,0 грн/кг могли призвести до порушення прав споживачів та завдали їм шкоди оскільки, об'єктивних причин для значного зниження заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране від населення в період «великого молока» за відсутності відповідного, економічно обгрунтованого перерахунку оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію не встановлено.

Аналіз вищезазначеної ситуації підтверджує зловживання монополюним (домінуючим) становищем ТзОВ «Радивилівмолоко» на ринках заготівлі молока та ущемлення інтересів населення - здавачів молока коров'ячого незбираного впродовж травня-серпня 2017 року, шляхом встановлення закупівельних цін на молоко від населення на рівні 4,0 грн/кг в межах окремих населених пунктів Володимир-Волинського, Горохівського, Іваничівського, Локачинського, Старовижівського та Турійського районів Волинської області при відсутності проведення відповідного, економічно обгрунтованого перерахунку оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію.

При цьому, в ході розгляду справи № 18-17 ТзОВ «Радивилівмолоко» не надано економічного обгрунтування встановлення ними у травні-серпні 2017 року мінімальних заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране в розмірі 4,00 грн/кг, що також спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій.

Внаслідок таких дій доведено ущемлення інтересів споживачів – сільського населення – здавачів молока коров'ячого та ущемлення інтересів споживачів - населення яке є споживачем готової молочної продукції.

Такі дії ТзОВ «Радивилівмолоко», які полягають в необґрунтованому, поетапному зниженні у травні - серпні 2017 року (період «великого молока») заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від населення з 6,00 грн/кг до 4,00 грн/кг (33,3%) за відсутності відповідного, економічно обґрунтованого перерахунку оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем шляхом встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Листом від 01.11.2017 року № 26/1.34-1374 відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299, територіальне відділення направило ТзОВ «Радивилівмолоко» подання з попередніми висновками у справі № 18-17/20 і запропонувало його розглянути та у десятиденний термін (до 10.11.2017 року) надати свої заперечення.

4. Реагуючи на подання з попередніми висновками у справі № 18-17/20 ТзОВ «Радивилівмолоко» зауважило наступне.

4.1 ТзОВ «Радивилівмолоко» листом від 10.11.2017 року № 1136 повідомило, що не погоджується з висновком адміністративної колегії територіального відділення в частині визначення територіальних (географічних) меж ринків заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від населення, оскільки вважають що даний ринок є міжрегіональним.

Відповідно до п.6 Методики територіальні (графічні) межі ринку певного товару визначаються установленням мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача (в даному випадку – населення, яке здає молочну сировину для промислової переробки) придбання товарів, що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи) є неможливим або недоцільним.

При цьому, зокрема, можуть враховуватись:

- фізичні і технічні характеристики товару (товарної групи),
- технологічні зв'язки між виробниками і споживачами,
- можливості щодо переміщення попиту на товар (товарну групу) між територіями, які за припущенням входять до одного географічного ринку, зокрема можливість збереження рівня якості і споживчих властивостей товару (товарної групи) при транспортуванні,
- рівень транспортних витрат, включаючи особливості транспортування товару (товарної групи),
- наявність на відповідній території та рівень бар'єрів на вивезення чи ввезення товару (товарної групи), а саме: адміністративних бар'єрів, економічних й організаційних обмежень, бар'єрів, що базуються на абсолютній перевазі рівня витрат тощо.

При остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.

Відповідно до Методики територіальними (географічними) межами ринку певного товару (товарної групи) є територія зі сферою відносин купівлі товару (групи товарів), у межах яких за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

Територіальними межами ринків молока коров'ячого незбираного для промислової переробки, що закуповується у населення, визначається територія з урахуванням того, що пропозиція товару на ринку молока коров'ячого незбираного для промислової переробки, що закуповується у населення, на відміну від попиту, не має здатності до переміщення за межі адміністративного населеного пункту заготівлі молока коров'ячого незбираного певного району, що обумовлено адміністративними бар'єрами та економічними обмеженнями для виробників молока (населення).

Крім того, мешканці окремих населених пунктів позбавлені права вибору (окрім випадків, коли в одному населеному пункті молочну сировину заготовляють декілька молокопереробних підприємств), оскільки витрати, пов'язані із доставкою (транспортуванням) молока до іншого молокоприймального підприємства (наприклад: що заготовляє в сусідньому населеному пункті), яке закуповує його за вищими цінами, перевищують очікувану вигоду.

Відповідно, збільшення собівартості продукції за рахунок порівняно високого рівня витрат на транспортування, населенню є не вигідним так як це несе значні додаткові витрати, що не компенсується різницею в ціні на молоко коров'яче незбиране, крім того перевезення даного товару за межі населеного пункту може бути недоцільним, оскільки пов'язано з додатковими витратами часу та ризиком втрати якості даного товару (при недотриманні температурного режиму – молоко скисає).

Оскільки, самостійна реалізація молочної сировини населенню є економічно недоцільна, враховуючи зазначені обмеження реалізації молочної сировини за межами населеного пункту та адміністративні і економічні бар'єри, територіальним відділенням, не порушуючи вимог Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, територіальними межами ринку заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від населення було визначено межі окремих населених пунктів районів Волинської області.

4.2. ТзОВ «Радивилівмолоко» зауважило, що у рекомендаціях від 07.03.2017 року № в п.2 резолютивної частини зазначалось, що «у разі зниження заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від населення здійснювати розрахунок щодо зменшення оптово – відпускних цін на готову молочну продукцію» (мовою оригіналу). Відповідно, ТзОВ «Радивилівмолоко» дослухалось до вимог рекомендацій, адже знизило оптово-відпускні ціни на готову молочну продукцію в період «великого молока» у 2017 році в межах економічних можливостей, до 3-15,8 %.

Зниження рівня мінімальних заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране від населення у 2015 та 2016 роках в період «великого молока» становило 7,0 % та 12,2 % відповідно (див.додаток 1).

Відповідно, враховуючи специфіку ринку заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від населення, зниження заготівельних цін на молочну сировину від населення було передбачуваним, однак зниження у значному розмірі могло призвести до ущемлення інтересів споживачів (населення та сільськогосподарських товариств), оскільки вони втрачали б можливість реалізувати товар – молоко коров'яче незбиране за економічно обґрунтованими цінами.

В результаті, в березні 2017 року, територіальним відділенням було надано обов'язк для виконання рекомендації, які зобов'язували утриматися від дій, що могли призвести до економічно необґрунтованого зниження рівня мінімальних закупівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від населення і від сільськогосподарських товариств та вжити заходів на унеможливлення вчинення порушень конкурентного законодавства.

На ст. 5 рекомендацій адміністративної колегії територіального відділення від 07.03.2017 року № 33 наданих ТзОВ «Радивилівмолоко» прописано:

«Отже, приведений територіальним відділенням аналіз дає підстави стверджувати, що зниження молокопереробними підприємствами заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від населення та від сільськогосподарських товариств в період «великого молока» у 2017 році є передбачуваним, однак зниження у розмірі більше ніж на 7,0 – 12,2 %% може призвести до ущемлення інтересів споживачів (населення та сільськогосподарських товариств), оскільки вони втрачатимуть можливість реалізувати товар – молоко коров'яче незбиране за економічно обґрунтованими цінами» (мовою оригіналу).

У поданні про попередні висновки № 18-17/20 наведені підтверджені та фактично застосовані ТзОВ «Радивилівмолоко» розміри заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране від населення протягом січня-серпня 2017 року, відсоток зниження яких в період «великого молока» становить 33,3 %, водночас розрахунок щодо зменшення оптово – відпускних цін на готову молочну продукцію Товариством проведено лише до 15,8 %.

Територіальним відділенням встановлено, що з початком сезону «великого молока» у 2017 році ТзОВ «Радивилівмолоко», в результаті збільшення обсягів заготівель молочної сировини від населення, мало можливість не лише наростити обсяги виготовлення готової молочної продукції (табл. 8), а і доповнити асортимент готової молочної продукції новими видами продукції, а саме: масла 82,5-83,0% жирності у кількості кг (з терміном придатності до 12 місяців), сирів твердих у кількості кг (з терміном придатності до 90 днів) та сметани п/е, 10%, 400г у кількості кг (з терміном придатності 14 днів), які у зимовий період у 2017 році Товариством не виготовлялись.

Загальна кількість виготовленої ТзОВ «Радивилівмолоко» готової молочної продукції, яка не виготовлялась у зимовий період за травень – червень 2017 року становить (кг, що від загальних обсягів виготовлення готової молочної продукції протягом травня - червня 2017 року складає 2,4 % (т виготовлено у травні – червні 2017 року нових видів продукції / т - виготовлено всього у травні – червні 2017 року (див.дод.4) = 2,4 %).

Отже, аналіз вищенаведеної інформації підтверджує зловживання монопольним (домінуючим) становищем ТзОВ «Радивилівмолоко» на ринках заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від населення, оскільки Товариство мало можливість з початком сезону «великого молока» не знижувати заготівельні ціни на молочно сировину від населення до 4,0 грн/кг, або у разі зниження заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране, провести відповідний, економічно обґрунтований перерахунок оптово-відпускних цін на готову молочно продукцію.

Таким чином, дії ТзОВ «Радивилівмолоко» на ринку заготівлі молока коров'ячого незбираного для промислової переробки від населення в сезон «великого молока» у 2017 році могли призвести до ущемлення інтересів населення - здавачів молока коров'ячого незбираного для промислової переробки, шляхом встановлення закупівельних цін на молоко від населення на рівні 4,0 грн/кг в межах окремих населених пунктів Володимир-Волинського, Горохівського, Іваничівського, Локачинського, Старовижівського та Турійського районів Волинської області при відсутності проведення відповідного, економічно обґрунтованого перерахунку оптово-відпускних цін на готову молочно продукцію.

На засіданні адміністративної колегії територіального відділення, яке відбулось 30.11.2017 року з присутніми представниками ТзОВ «Радивилівмолоко» - фінансовий директор, - юрист та - керівник відділу сировини було обговорено питання ведення господарської діяльності Товариства. було зазначено, що станом на листопад 2017 року Товариство має кредиторську заборгованість у розмірі близько та висловлено прохання врахувати це при винесенні остаточного рішення у справі № 18-17.

Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбаченого пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» на суб'єкт господарювання накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Рішення про накладення штрафу понад чотири тисячі неоподаткованих мінімумів доходів громадян приймаються виключно Антимонопольним комітетом України, адміністративною колегією Антимонопольного комітету України на їх засіданнях.

Відповідно до Звіту про фінансові результати чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТзОВ «Радивилівмолоко» за 2016 рік склав тис.грн.

При визначенні розміру штрафу враховані наступні обставини:

- вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції не вперше;
- невизнання порушення ТзОВ «Радивилівмолоко» у справі;
- тривалість вчинення порушення;
- припинення порушення;
- фінансовий стан ТзОВ «Радивилівмолоко»;
- сприяння територіальному відділенню під час розгляду справи.

На підставі вищевикладеного, керуючись статтями 7 і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», зі змінами та доповненнями, статтями 48 і 52 Закону

України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.01 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, зі змінами та доповненнями, пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.94 р. № 5-р, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету №169-р від 29.06.98 р.), зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія територіального відділення

ПОСТАНОВИЛА

1. Визнати, що відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» товариства з обмеженою відповідальністю «Радивилівмолоко» (35541, с. Крупець, Радивилівський р-н, Рівненської обл., код ЄДРПОУ _____), за результатами діяльності протягом січня - серпня 2017 року займало монопольне (домінуюче) становище з часткою 100 % та частками, що перевищують 35 % в територіальних межах населених пунктів:

Билин, Зоря, Ворчин, Ліски - Володимир-Волинського району,
 Волиця-Лобачівська, Галичани, Гектари, Горохів, Губин, Зелене, Кумовище, Кутрів,
 Лобачівка, Мерва, Новостав та Старики - Горохівського району,
 Біличі, Бужковичі, Грибовиця, Заставне, Іваничі, Іванівка, Лугове, Литовеж, Менчичі,
 Орищі - Іваничівського району,
 Кремеш - Локачинського району,
 Парибуби - Старовижівського району
 Замости - Турійського району
 з частками 100 %;

в населених пунктах:
 Буркачі, Борочиче, Диковини, Мислині, Новосілки, Пірванче, Смолява - Горохівського району,
 Волиця, Жашковичі, Переславичі, Риковичі, Кучків, Луковичі, Мишів, Милятин - Іваничівського району,

Колпитів, Привітне - Локачинського району,
 Гайки - Турійського району
 з частками, що перевищують 35 %.

2. Визнати, що дії товариства з обмеженою відповідальністю «Радивилівмолоко» (35541, с. Крупець, Радивилівський р-н, Рівненської обл., код ЄДРПОУ _____), які полягали в необґрунтованому, поетапному зниженні у квітні – серпні 2017 року (період «великого молока») заготівельних цін на молоко коров'яче незбиране для промислової переробки від населення з 6,00 грн/кг до 4,00 грн/кг (33,3%) за відсутності відповідного, економічно обґрунтованого перерахунку оптово-відпускних цін на готову молочну продукцію, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем в межах окремих населених пунктів Володимир-Волинського, Горохівського, Іваничівського, Локачинського, Старовижівського та Турійського районів Волинської області шляхом встановлення таких цін придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» накласти на товариство з обмеженою відповідальністю «Радивилівмолоко» (35541, с. Крупець, Радивилівський р-н, Рівненської обл., код ЄДРПОУ _____), штраф у розмірі 20 000,0 (двадцять тисяч) гривень за порушення, вказане в пункті 2 резолютивної частини рішення.

Згідно з частиною третьою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф підлягає сплаті у двомісячний термін з дня одержання рішення.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії
в.о. голови відділення

О.А.Лесів